

به نام خداوند

تمرین اول
اقتصادسنجی پیشرفته
بهار ۱۴۰۱

علیرضا جمالی

* در ساخت این گزارش از مبدل لاتک در محیط ژوپیتِر پایتون استفاده شده است. در بعضی از جاهای کد، کاراکترهای فارسی به درستی تبدیل نشده‌اند که در بالای آن، توضیحات مورد نیاز آورده شده است.

۱ NYSE_fetch

۳۰ مهر ۱۴۰۱

۱ دریافت اطلاعات نمادهای بورس نیویورک به کمک یاهو-فایننس

```
[5]: import pandas as pd
import yfinance as yf          # https://pypi.org/project/yfinance/
```

۱.۱ دریافت تاریخچه قیمتی نمادها

اطلاعات مربوط به این هشت سهم را یک جا دریافت می‌کنیم:

اپل، برک‌شایر-هت‌وی، گوگل، اینتل، کوکاکولا، مایکروسافت، تی‌اندتی، والمارت

```
[3]: tickers = ['AAPL', 'BRK', 'GOOG', 'INTC', 'KO', 'MSFT', 'T', 'WMT']
data = yf.download(tickers, group_by = 'ticker', start="2017-01-01",
    ↪end="2022-10-17")
```

[*****100%*****] 8 of 8 completed

متغیر data یک دیتافریم multi-index است که می‌توانیم اطلاعات هر کدام از هشت سهم را جدا کنیم و ببینیم:

```
[4]: data['MSFT'][['Open', 'High', 'Low', 'Close', 'Adj Close']].tail()
```

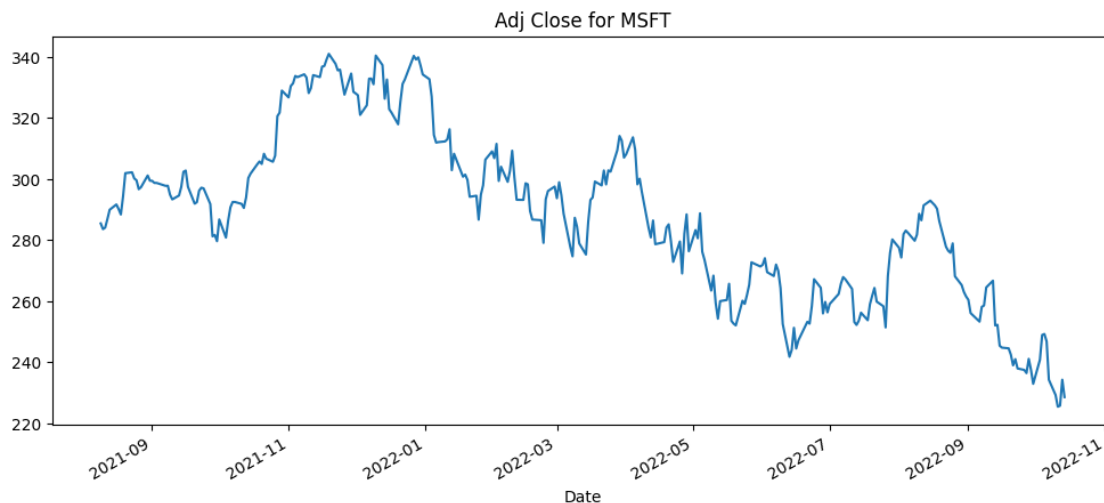
```
[4]:
```

	Open	High	Low	Close	Adj Close
Date					
2022-10-10	233.050003	234.559998	226.729996	229.250000	229.250000
2022-10-11	227.619995	229.059998	224.110001	225.410004	225.410004
2022-10-12	225.399994	227.860001	223.960007	225.750000	225.750000

2022-10-13	219.850006	236.100006	219.130005	234.240005	234.240005
2022-10-14	235.539993	237.240005	228.339996	228.559998	228.559998

```
[24]: data['MSFT', 'Adj Close'][-300:].plot(title='Adj Close for MSFT',
→figsize=(12,5))
```

```
[24]: <AxesSubplot:title={ 'center': 'Adj Close for MSFT'}, xlabel='Date'>
```


۱.۱.۱ نوشتن خروجی در فایل اکسل در شیت‌های جداگانه

برای نوشتن در خروجی، ابتدا اسم فایل و فولدر مربوطه را انتخاب می‌کنیم. سپس در صورت موجود نبودن فولدر، آن را می‌سازیم.

خروجی این مرحله در این مقصد ذخیره می‌شود: ./excel_files/۰۱_NYSE_prices.xlsx

```
[5]: import os

dir_name = 'excel_files'
os.makedirs(rf"./{dir_name}", exist_ok=True)
output_file_name = '01_NYSE_prices'
path = rf"./{dir_name}/{output_file_name}.xlsx"
```

در یک حلقه for هر کدام از سهم‌ها را در شیت جداگانه‌ای می‌نویسیم.

```
[6]: writer = pd.ExcelWriter(path, engine = 'xlsxwriter')
      for col in data.columns.levels[0].tolist():
          data[col].to_excel(writer, sheet_name = col)
      writer.save()
```

۲.۱ دریافت اطلاعات ترازنامه نمادها

ابتدا یک تابع برای نشان دادن پروگرس دریافت ترازنامه‌ها تعریف می‌کنیم.

```
[7]: def progressBar(current, total, barLength = 20):
      percent = float(current) * 100 / total
      arrow    = '=' * int(percent/100 * barLength - 1) + '>'
      spaces   = ' ' * (barLength - len(arrow))

      print('Progress: [%s%s] %d %%' % (arrow, spaces, percent), end='\r')
```

در این مرحله، تک به تک ترازنامه هر کدام از شرکت‌ها دریافت شده و در یک شیت جداگانه نوشته می‌شود. در صورت بروز خطا برای یک نماد، حلقه متوقف نمی‌شود و فقط پیامی در خروجی چاپ می‌شود.

خروجی این مرحله در این مقصد ذخیره می‌شود: ./excel_files/۰۱_NYSE_balance_sheets.xlsx

```
[8]: output_file_name = '01_NYSE_balance_sheets'
      path = rf"./{dir_name}/{output_file_name}.xlsx"
      writer = pd.ExcelWriter(path, engine = 'xlsxwriter')

      progressBar(0, len(tickers))
      for i, ticker in enumerate(tickers):
          try:
              df_balance_sheet = yf.Ticker(ticker).balance_sheet
              df_balance_sheet.to_excel(writer, sheet_name=ticker)
              progressBar(i+1, len(tickers))
          except:
              print(f"failed to fetch the balance_sheet of '{ticker}'")
      writer.save()
```

Progress: [=====>] 100 %

نمونه ترازنامه دریافت شده (ترازنامه والمارت):

```
[10]: df_balance_sheet.head()
```

```
[10]:
```

	2022-01-31	2021-01-31	2020-01-31	\
Intangible Assets	4.800000e+09	4.900000e+09	5.200000e+09	
Capital Surplus	4.839000e+09	3.646000e+09	3.247000e+09	
Total Liab	1.529690e+11	1.649650e+11	1.549430e+11	
Total Stockholder Equity	8.325300e+10	8.092500e+10	7.466900e+10	
Minority Interest	8.638000e+09	6.606000e+09	6.883000e+09	

	2019-01-31
Intangible Assets	5.800000e+09
Capital Surplus	2.965000e+09
Total Liab	1.396610e+11
Total Stockholder Equity	7.249600e+10
Minority Interest	7.138000e+09

٠٢ TSE_fetch

۳۰ مهر ۱۴۰۱

۱ دریافت اطلاعات نمادهای بورس تهران

```
[ ]: import pandas as pd
import pytse_client as tse # https://pypi.org/project/pytse-client/
```

۱.۱ دریافت قیمت نمادها

قیمت‌های ابتدایی، پایانی، بیشترین و کم‌ترین به همراه تعدیل‌شده‌شان را برای ۶ سهم دریافت می‌کنیم. شش سهم: **شپنا، کگل، خاور، کرمان، وبصادر و فارس**. برای اینکه کار کردن با دیتای خروجی راحت‌تر شود، سعی می‌کنیم تا خروجی را به یک multi-index دیتافریم تبدیل کنیم. (همانند خروجی پکیج yfinance هنگامی که دیتای چند نماد را با هم دریافت می‌کنیم)

```
[2]: tickers = [' ', ' ', ' ', ' ', ' ', ' ', ' ', ' ', ' ', ' '][
prices_dict = tse.download(symbols=tickers, adjust=True)
prices_dict_reform = {(outerKey, innerKey):
                        values for outerKey, innerDict
                        in prices_dict.items() for innerKey, values
                        in innerDict.iteritems()}
data = pd.DataFrame(prices_dict_reform)
```

دیتای همه ۶ نماد در یک دیتافریم ذخیره شده‌اند و می‌توانیم به این صورت، مثلاً دیتای سهم «خاور» را ببینیم:

```
[7]: cols = ['open', 'high', 'low', 'close', 'adjClose']
data[' '].set_index('date')[cols].tail()
```

```
[7]:
```

	open	high	low	close	adjClose
date					
2022-10-15	2268.0	2329.0	2241.0	2241.0	2253.0
2022-10-16	2186.0	2200.0	2186.0	2186.0	2186.0
2022-10-17	2121.0	2172.0	2121.0	2150.0	2126.0
2022-10-18	2154.0	2164.0	2063.0	2073.0	2094.0
2022-10-19	2074.0	2107.0	2032.0	2070.0	2054.0

برای نوشتن در خروجی، ابتدا اسم فایل و فولدر مربوطه را انتخاب می‌کنیم. سپس در صورت موجود نبودن فولدر، آن را می‌سازیم. خروجی این مرحله در این مقصد ذخیره می‌شود: ./excel_files/۰۲_TSE_prices.xlsx

```
[4]: import os

dir_name = 'excel_files'
os.makedirs(rf"./{dir_name}", exist_ok=True)
output_file_name = '02_TSE_prices'
path = rf"./{dir_name}/{output_file_name}.xlsx"
```

در یک حلقه for هر کدام از سهم‌ها را در شیت جداگانه‌ای می‌نویسیم.

```
[5]: writer = pd.ExcelWriter(path, engine = 'xlsxwriter')
for col in data.columns.levels[0].tolist():
    data[col].to_excel(writer, sheet_name = col)
writer.save()
```

۰۳_TAR_model

۳۰ مهر ۱۴۰۱

۱ مدل ترش هولد برای سهام مایکروسافت

```
[1]: import pandas as pd
import numpy as np
from matplotlib import pyplot

from statsmodels.tsa.stattools import adfuller, pacf
from statsmodels.graphics.tsaplots import plot_pacf
from statsmodels.tsa.arima.model import ARIMA
from sklearn.metrics import mean_squared_error
from bds import bds

import warnings
warnings.filterwarnings('ignore')
```

ابتدا فایل اطلاعات قیمتی را که در تمرین اول دریافت کردیم، می‌خوانیم:

```
[2]: df_msft = pd.read_excel('./excel_files/01_NYSE_prices.xlsx', sheet_name='MSFT')
```

```
[3]: df_msft[['Date', 'Adj Close']]
```

```
[3]:
```

	Date	Adj Close
0	2017-01-03	57.807819
1	2017-01-04	57.549183

2	2017-01-05	57.549183
3	2017-01-06	58.047997
4	2017-01-09	57.863251
...
1452	2022-10-10	229.250000
1453	2022-10-11	225.410004
1454	2022-10-12	225.750000
1455	2022-10-13	234.240005
1456	2022-10-14	228.559998

[1457 rows x 2 columns]

۱.۱ آماده‌سازی داده

سری زمانی قیمت‌های تعدیل شده را می‌سازیم:

```
[4]: prices_series = df_msft.set_index('Date')['Adj Close']
```

برای گپ‌های موجود به ترتیب این کارها را می‌کنیم:

۱. فرکانس سری زمانی را روزانه می‌کنیم.

۲. با متد `ffill` مقادیر نال به وجود آمده را پر می‌کنیم.

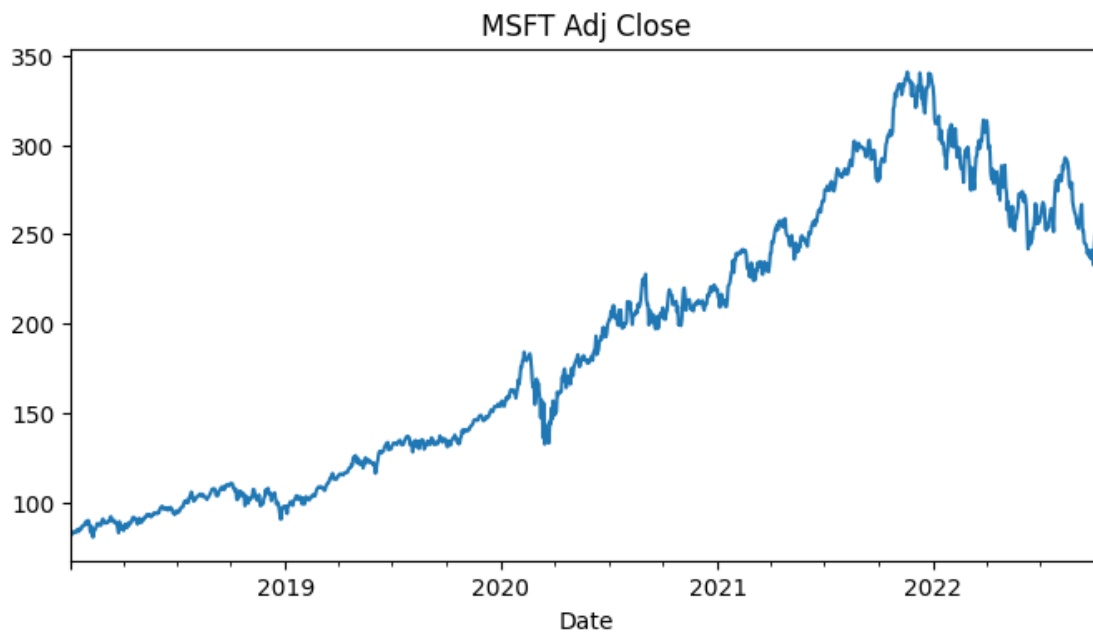
۳. چون برای همه شنبه‌ها و یکشنبه‌ها، دیتایی در دسترس نبوده، بنابراین این دو روز را از سری زمانی حذف می‌کنیم.

```
[5]: prices_series = prices_series['2018:'].asfreq('1D').ffill()
prices_series = prices_series[prices_series.index.weekday<5]
```

نگاهی به سری زمانی می‌اندازیم. این سری ناماناست.

```
[6]: prices_series.plot(title='MSFT Adj Close', figsize=(8, 4))
```

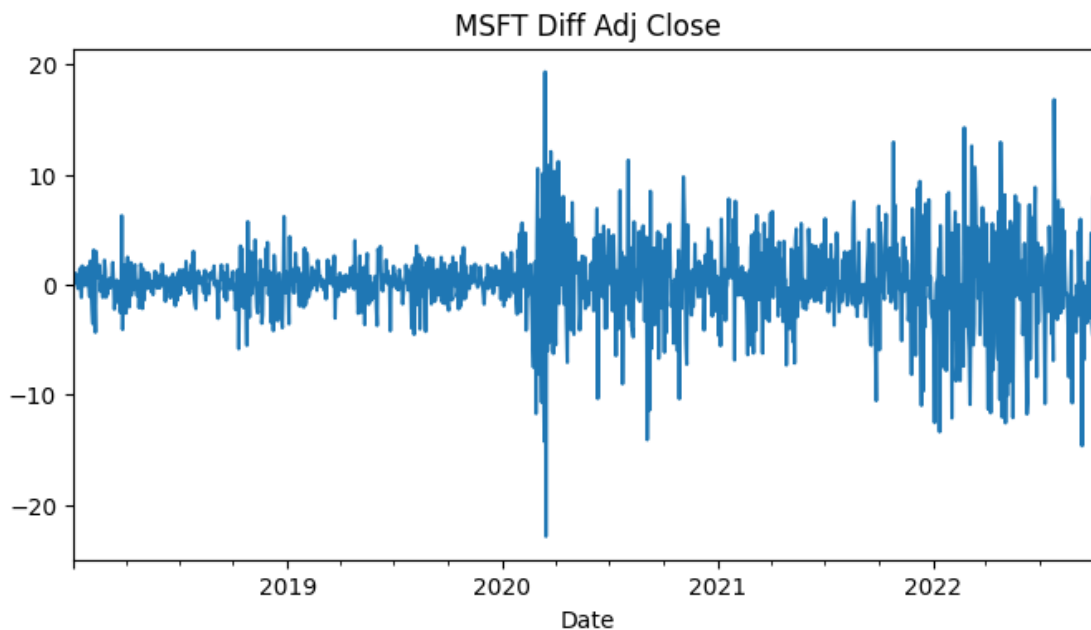
```
[6]: <AxesSubplot:title={'center':'MSFT Adj Close'}, xlabel='Date'>
```


از سری دیفرنس می‌گیریم و نمودار آن را رسم می‌کنیم. به نظر می‌رسد با یک بار دیفرنس گرفتن، سری مانا شده است.

```
[7]: diff_prices = prices_series.diff()
diff_prices = diff_prices['2018':]
diff_prices.plot(title='MSFT Diff Adj Close', figsize=(8, 4))
```

```
[7]: <AxesSubplot:title={'center': 'MSFT Diff Adj Close'}, xlabel='Date'>
```


تست ADF را برای مانایی اجرا می‌کنیم. خروجی دوم، مقدار p-value را برای این تست نمایش نمی‌دهد. سری ماناست..

```
[8]: adfuller(diff_prices.reset_index()['Adj Close'].dropna())
```

```
[8]: (-10.606369034110845,
      5.98823668149399e-19,
      12,
      1235,
      {'1%': -3.4356560275160835,
       '5%': -2.8638831211270817,
       '10%': -2.568017509711682},
      6654.980126159714)
```

بنابراین مقدار d در مدل ARIMA برابر با یک است.

حال مدل $ARIMA(p, 1, 0)$ را برای سری زمانی به کار می‌گیریم.

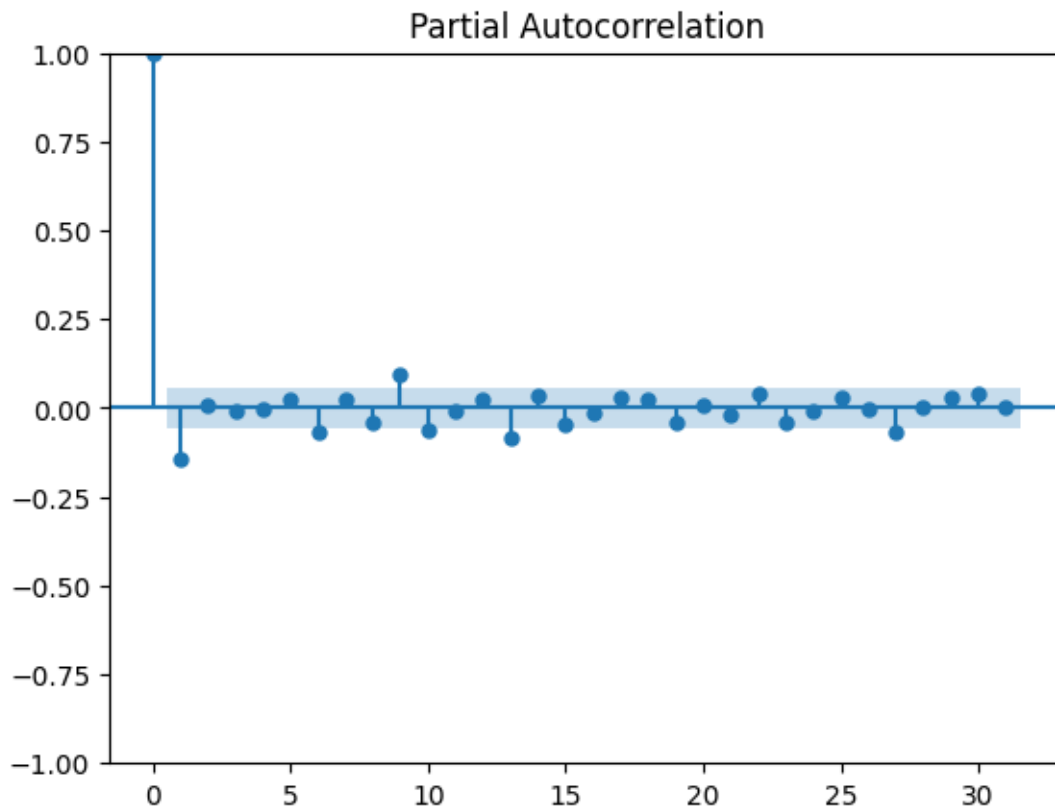
۲.۱ مدل AR

اگر بتوانیم سری را با مدل AR مدل کنیم و مانده‌های مدل نیز i.i.d باشند، می‌توان نتیجه گرفت که سری رفتار غیرخطی ندارد.

بنابراین ابتدا باید مطمئن شویم که مانده‌های مدل AR یک سری i.i.d نیست.

تابع pacf سری را نمایش می‌دهیم:

```
[9]: plot_pacf(diff_prices.reset_index()['Adj Close'].dropna())  
pyplot.show()
```


برای پیدا کردن بهترین مرتبه مدل AR این تابع را می‌نویسیم:

```
[175]: def auto_ar_model(values, max_p=12):  
    best_orders = None  
    _best_aic = np.Inf  
    for p in range(1, max_p+1):  
        model = ARIMA(values, order=(p,1,0))  
        results = model.fit()  
        if results.aic < _best_aic:
```

```

        _best_aic = results.aic
        best_orders = model.order
    return best_orders

```

به کمک تابع بالا، بهترین مرتبه مدل AR را به دست می‌آوریم. به نظر می‌رسید مدل $AR(10)$ بهترین مدل از نظر معیار AIC است.

```

[176]: best_order = auto_ar_model(prices_series)
best_order

```

```

[176]: (10, 1, 0)

```

مدل‌سازی را به کمک بهترین مرتبه انجام می‌دهیم:

```

[177]: model = ARIMA(prices_series, order=best_order)
results = model.fit()

```

نتایج مدل $AR(10)$ در زیر به طور خلاصه آورده شده است.

ضرایب لگ‌های اول، ششم، هشتم و دهم معنادارند.

```

[178]: results.summary()

```

```

[178]: <class 'statsmodels.iolib.summary.Summary'>
      """

```

```

                                SARIMAX Results
=====
Dep. Variable:                  Adj Close   No. Observations:                   1249
Model:                        ARIMA(10, 1, 0)   Log Likelihood                   -3373.685
Date:                        Sat, 22 Oct 2022   AIC                             6769.370
Time:                        07:28:09         BIC                             6825.793
Sample:                      01-02-2018       HQIC                            6790.583
                                - 10-14-2022
Covariance Type:                opg
=====

```

	coef	std err	z	P> z	[0.025	0.975]
ar.L1	-0.1283	0.019	-6.691	0.000	-0.166	-0.091
ar.L2	0.0029	0.020	0.144	0.886	-0.037	0.043
ar.L3	-0.0010	0.021	-0.049	0.961	-0.042	0.039
ar.L4	-0.0026	0.021	-0.123	0.902	-0.044	0.038
ar.L5	0.0135	0.021	0.651	0.515	-0.027	0.054
ar.L6	-0.0619	0.021	-3.017	0.003	-0.102	-0.022
ar.L7	0.0196	0.022	0.893	0.372	-0.023	0.063
ar.L8	-0.0249	0.024	-1.050	0.294	-0.071	0.022
ar.L9	0.0912	0.022	4.198	0.000	0.049	0.134
ar.L10	-0.0608	0.020	-2.973	0.003	-0.101	-0.021
sigma2	13.0463	0.329	39.666	0.000	12.402	13.691

```

=====
===
Ljung-Box (L1) (Q):                0.00   Jarque-Bera (JB):
667.26
Prob(Q):                0.95   Prob(JB):
0.00
Heteroskedasticity (H):            8.70   Skew:
-0.44
Prob(H) (two-sided):            0.00   Kurtosis:
6.47
=====
===

```

Warnings:

```

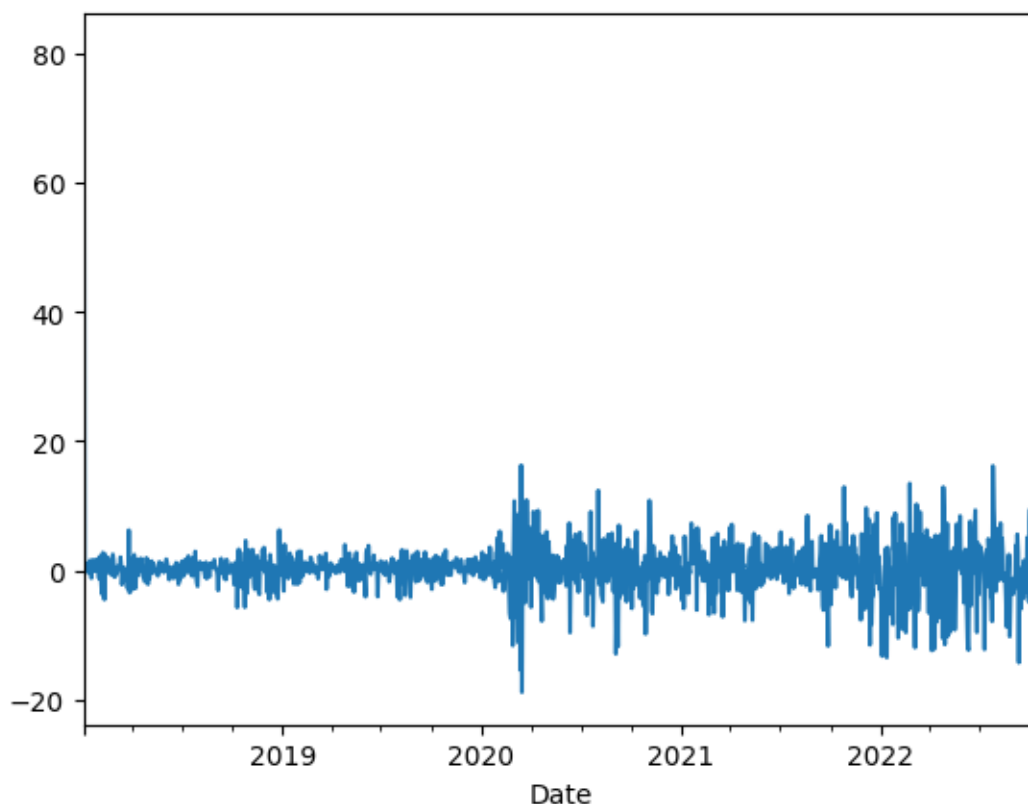
[1] Covariance matrix calculated using the outer product of gradients (complex-
step).
"""

```

نمودار مانده را می کشیم:

```
[179]: results.resid.plot()
```

[179]: <AxesSubplot:xlabel='Date'>

تست BDS را برای $i.i.d$ بودن مانده اجرا می‌کنیم. فرض صفر این تست، $i.i.d$ بودن فرایند است. مقادیر p -value بسیار کوچک‌اند و بنابراین می‌توانیم فرض صفر را رد کنیم. این موضوع موجب می‌شود که بتوانیم امکان روابط غیرخطی در فرایند را بررسی کنیم:

```
[180]: bds(results.resid, 3)
```

```
[180]: (array([ 8.25708749, 11.01820157]), array([1.49270010e-16, 3.12234912e-28]))
```

۳.۱ مدل TAR

مدل TAR در هیچ پکیج پایتونی پیاده‌سازی نشده است. بنابراین باید این کار را شخصا انجام دهیم.

تابع زیر یک سری زمانی را به همراه لیستی از ترش هولدها به عنوان ورودی دریافت می‌کند و برای همه مقادیر ممکن، مدل‌سازی را انجام می‌دهد. سپس MSE هر مدل را در فایل `TAR_MSE_LOG.txt` می‌نویسد تا بعدا مورد استفاده قرار بگیرند:

این تابع به این طریق کار می‌کند:

۱. ابتدا مقادیر $AR(p)$ را برای به ازای مرتبه‌های مختلف برای سری زمانی ذخیره می‌کند.

۲. سپس به ازای همه AR های ممکن در همه ترش‌هولدها خطای MSE را حساب می‌کند و در فایل لاگ ذخیره می‌کند.

برای مثال هنگامی که بیشینه مرتبه مدل AR را پنج انتخاب می‌کنیم و می‌خواهیم مدل‌مان دو ترش‌هولد (سه بخشی) داشته باشد، این تابع مقدار پنج به توان سه یا همان ۱۲۵ خطا را محاسبه می‌کند و در فایل لاگ می‌نویسد.

```
[141]: import itertools

def switching_treshold_model(data, treshholds, max_p=5):
    data = pd.DataFrame(data)
    col_name = data.columns[0]

    # caluclate AR(p) model
    for p in range(1, max_p+1):
        model = ARIMA(data[col_name], order=(p, 1, 0))
        results = model.fit()
        data[f'ar_{p}'] = results.predict()

    iterate_matrix = []
    for d in range(len(treshholds)+1):
        iterate_matrix = iterate_matrix.__add__([range(1, max_p+1)])

    f = open('03_TAR_MSE_LOG.txt', 'a')

    for orders in itertools.product(*iterate_matrix):
        switching_pred = data.loc[data[col_name].diff().shift(1) <=
↪treshholds[0], f'ar_{orders[0]}']

        for i in range(len(treshholds)):
            lower_band = treshholds[i]
            upper_band = treshholds[i+1] if len(treshholds)>i+1 else np.Inf
            ar_tmp = data.loc[(data[col_name].diff().shift(1) > lower_band) &
↪(data[col_name].diff().shift(1) <= upper_band), f'ar_{orders[i+1]}']
            switching_pred = switching_pred.append(ar_tmp).sort_index()

    err = mean_squared_error(data[col_name][2:], switching_pred)
```



```
f.write(f'{orders} = {err}\n')
f.close()
```

تابع بالا را برای دو ترش هولد ران می‌کنیم:

۱. ترش هولد برابر با صفر: زمانی که در روز معاملاتی قبل، بازده مثبت یا منفی بوده

۲. ترش هولد دوتایی: زمانی که بازده نزدیک صفر بوده یا با آن فاصله مثبت/منفی داشته است.

```
[150]: switching_treshold_model(prices_series, thresholds=[0])
switching_treshold_model(prices_series, thresholds=[-1.8, 1.8])
```

لاگ را می‌خوانیم و مدلی که کم‌ترین MSE داشته را به عنوان مدل نهایی انتخاب می‌کنیم:

```
[151]: with open('03_TAR_MSE_LOG.txt') as file:
        lines = file.readlines()
        lines = [line.rstrip() for line in lines]

tar_orders_mse = [[x.split(' = ')[0], x.split(' = ')[1]] for x in lines]
least_mse = np.Inf
for i, elem in enumerate(tar_orders_mse):
    if float(elem[-1]) < least_mse:
        best_mse_index = i
        least_mse = float(elem[-1])
```

```
[152]: tar_orders_mse[best_mse_index][0]
```

```
[152]: '(3, 5, 5)'
```

با اینکه مدل ۲ ترش هولد دارد (سه بخشی است) اما بخش دوم و سوم یک مدل مشترک را نمایش می‌دهند: $AR(5)$ بنابراین مدل نهایی دو بخشی خواهد بود. مقدار ترش هولد -1.8 و به ترتیب مدل‌های $AR(3)$ و $AR(5)$ برای این دو بخش مناسب خواهند بود.

```
[154]: model3 = ARIMA(prices_series, order=(3, 1, 0))
results3 = model3.fit()
```

```

model5 = ARIMA(prices_series, order=(5, 1, 0))
results5 = model5.fit()

price_tar_df = pd.DataFrame(prices_series)
price_tar_df['ar_5_pred'] = results5.predict()
price_tar_df['ar_3_pred'] = results3.predict()

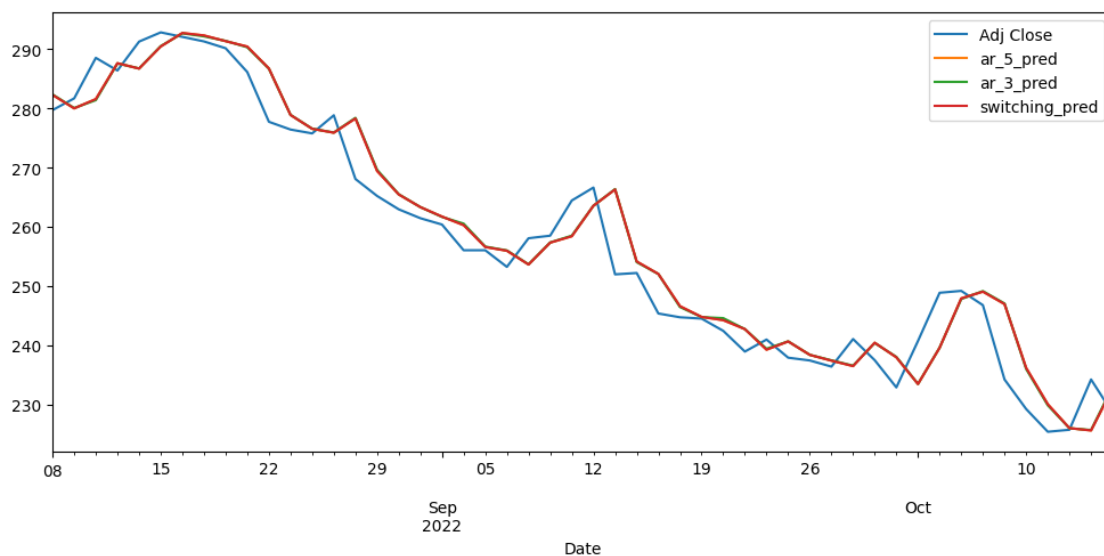
price_tar_df.loc[price_tar_df['Adj Close'].shift(1) <= -1.8, f'switching_pred'] =
    price_tar_df['ar_3_pred']
price_tar_df.loc[price_tar_df['Adj Close'].shift(1) > -1.8, f'switching_pred'] =
    price_tar_df['ar_5_pred']

```

نمودار قیمتی تعادلی را به همراه مدل ترش هولد می‌کشیم. به نظر می‌رسد که مدل ترش هولد مقادیر قبلی سری زمانی را با کمی تغییر کپی می‌کند.

```
[160]: price_tar_df[-50:].plot(figsize=(12, 5))
```

```
[160]: <AxesSubplot:xlabel='Date'>
```


اما با محاسبه MSE مدل پیش‌بینی naive و مدل TAR می‌بینیم که خطای مدل TAR کم‌تر است.

```
[173]: naive_err = mean_squared_error(prices_series.shift(1).dropna(), prices_series[1:
→])
tar_err = tar_orders_mse[best_mse_index][-1]
print(f'naive_err: {naive_err} \ntar_err: {tar_err}')
```

naive_err: 13.604104238513091

tar_err: 13.313053868375595

دیتافریم پیش‌بینی نهایی:

```
[163]: price_tar_df
```

```
[163]:
```

	Adj Close	ar_5_pred	ar_3_pred	switching_pred
Date				
2018-01-02	81.168495	0.000000	0.000000	NaN
2018-01-03	81.546249	81.168336	81.168336	81.168336
2018-01-04	82.263962	81.491968	81.491956	81.491968
2018-01-05	83.283882	82.165426	82.165412	82.165426
2018-01-08	83.368858	83.141919	83.141928	83.141919
...
2022-10-10	229.250000	236.199686	236.002770	236.199686
2022-10-11	225.410004	230.063678	229.871841	230.063678
2022-10-12	225.750000	226.020748	226.011630	226.020748
2022-10-13	234.240005	225.633024	225.707753	225.633024
2022-10-14	228.559998	232.762429	233.064727	232.762429

[1249 rows x 4 columns]